

Gebeden en overweging zondag 31 oktober 2010

Nationale Bijbelzondag
Gereformeerde Kerk van Loosdrecht
ds. Stefan Dijkhuizen

Lezingen: Genesis 12: 1-9 & Lucas 19: 1-10

Overweging:

Geliefden van onze Heer Jezus Christus,

'Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven'.

Een verhaal over een nieuw begin en daarom vol toekomst. Over een heilig moeten, vandaag, hier en nu, en toch gaat het over een vrij mens, een nieuwe mens.

Lieve mensen, ik denk dat wij het allemaal als kind - en misschien nog wel - een geweldig spelletje vonden. Verstoppertje spelen. Luca, onze oudste, is er helemaal gek van, en Norah, amper 2, doet net zo hard mee. Geen boswandeling in deze herfstperiode gaat voorbij of papa en mama zitten weer achter een boom of struik, of midden in de modder, en spelen we verstoppertje met z'n allen. Het houdt je jong zullen we maar zeggen, ook na 10 keer op een middag.

Maar wat is daar nou zo leuk aan, aan verstoppertje spelen?

De spanning om niet gevonden te worden? Het verrassingseffect? Norah en Luca vinden dat nog het aller-leukste - om heel hard boe te roepen als wij bij hun verstopplek in de buurt komt. Het is een spel van alle tijden en alle plaatsen. En je kunt het ook altijd en overal spelen, dat hebben we wel gemerkt. Gordijnen zijn niet meer veilig, en in alle mogelijke kastjes wordt weggekropen.

Maar ook als volwassenen doen wij heel veel aan verstoppertje spelen. Alleen is het dan geen spel meer, maar veel voorkomend en al te menselijk gedrag. Wij verstoppen onszelf nogal eens. We laten niet zien wie wij werkelijk zijn. Of we doen ons anders voor, of verbergen krampachtig wat er eigenlijk in ons om gaat. Hoeveel kan er niet zijn waarvoor we ons schamen, voor onszelf, voor anderen?

Hoeveel mensen hier kunnen nu zeggen dat ze daar helemaal geen last van hebben? Dat ze geheel vrij zijn? Ik denk toch echt maar heel weinig. Natuurlijk verschilt het per persoon, of is het een zaak van karakter, maar iedereen kent dat gevoel wel eens onzichtbaar te willen zijn. Niet gevonden te willen worden. Laat mij maar... dat is ook een vorm van verstoppertje spelen. De psychologische hulpverlening is niet voor niets zo omvangrijk, zoveel mensen zijn niet vrij en daarom ook zo ongelukkig.

Vandaag speelt een ander groot kind, Zacheüs heet hij, ook verstoppertje. Maar ja, met Jezus verstoppertje spelen, daar is weinig lol aan. Onbegonnen werk. En toch is het wat Jezus het liefste doet. Als een refrein in het evangelie klinkt immers steeds weer: Ik ben gekomen om te zoeken wat verloren is. Lucas heeft dat heel goed opgepikt en opgeschreven voor ons. In prachtige verhalen over verloren schapen, munten, de jongste zoon en nu over deze Zacheüs.

Jezus weet blijkbaar hoezeer mensen soms verstoep kunnen zitten, letterlijk en figuurlijk. En het enige wat hij wil, wat hij zoekt, is mensen te bevrijden, vrij te maken. Je mag er zijn. Jij bent voor mij waardevol. Jij hoeft je niet te verstoppen. En het is God zelf die naar jou op zoek is, en niet naar je masker, niet naar je naam of faam, of niet naar wat jij en anderen denken dat je zou moeten zijn.

Ik wil iedereen vandaag uitnodigen om samen met mij eens even in de huid van deze Zacheüs te kruipen. Het verhaal biedt meerdere mogelijkheden om je te identificeren, maar als vanzelf ligt de focus toch op Zacheüs. Wie is hij precies? En wat beweegt hem om dit te doen, daar in die vijgenboom te kruipen om zo Jezus te kunnen zien? En wat gebeurt er dan met hem, als Jezus hem ziet en uit die boom naar beneden roept?

Wie deze Zacheüs is, dat vertelt het verhaal meteen. Hij is rijk, want hij is een hoofdtollenaar. Hij werkt dus samen met de vijand en perst ook nog eens zijn eigen volksgenoten af. Maar, en het is alsof dat bijna genoeglijk gezegd wordt, Zacheüs is een klein mannetje en vast niet geliefd door de menigte. Groot en rijk door zijn macht en zijn bezit, maar tegelijk klein en miezerig. Iemand om lekker op af te geven. Een klassieke zondaar, eerste binnen de categorie hoeren en tollenaars.

Maar hij wil Jezus zien. Waarom precies, dat staat er niet. Aan Jezus valt niet zoveel te verdienen, maar toch doet Zacheüs alle moeite. En wie klein is moet slim zijn, nietwaar? Vlug rent hij voor de menigte uit en verstoep

zich hoog en droog in een vijgenboom. Laten we het er maar op houden dat het oprecht is; Zacheüs wil echt Jezus zien. Wat er precies in hem omgaat weten we niet, en zelf wil hij in ieder geval niet gezien worden.

Maar zoals al gezegd, verstoppertje spelen bij Jezus, dan moet je van goede huize komen. Je voelt al op je tenen aan dat Zacheüs wel ontdekt moet worden. De menigte ziet hem inderdaad niet, of wil hem niet zien, Jezus pikt hem er feilloos tussenuit.

En ondanks dat hij op doorreis is, hij trok door de stad, op weg naar Jeruzalem, dat is nu toch onvermijdelijk het doel zover in het evangelie, geen weg meer terug en geen tijd te verliezen, ondanks dat neemt Jezus alle tijd. Net zoals een hoofdstuk eerder, en ook onderweg, de arme en blinde Bartimeus, die weer wilde zien en genezen werd, zo gaat het hier om een rijke, die evenzo wil zien, en die ook gezien wordt.

Maar het mooiste komt natuurlijk daarna. 'Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven'.

Hoeveel kan er in één, klein zinnetje zitten? Ik heb er een hele preek voor nodig, maar Jezus zegt eenvoudigweg - en dat is ook de enige boodschap voor vandaag - ook voor ons - vergeet de rest maar - 'Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven'.

Hoeveel klinkt er hier niet in door? Een naam klinkt. Want Jezus kijkt niet naar daden, naar gedrag, hij keurt daar geen mensen op af. Jezus noemt iemand bij de naam, bij wie hij of zij ten diepste is.

Kom vlug naar beneden, vandaag moet ik in jouw huis zijn. Met andere woorden: Jezus volgen, Jezus zien, gaat echt niet over een hemel hier ver vandaan, het gaat over het hier en nu. Jezus rukt ons uit de dromerij en het wegstoppen van wat er toe doet. Nee, Zacheüs, vandaag.

Ook dat valt steeds weer als een soort refrein bij de evangelist Lucas terug te horen. Niet stil maar, wacht maar, nee, nu, vandaag roep ik jou. Vandaag kom ik je redden uit dat verstopte bestaan, waarin het zo moeilijk lijkt te zijn om jezelf wat meer te laten zien, of om jezelf überhaupt te durven laten bestaan. Nu, vandaag, en dus ook op 31 oktober 2010, om ... (op horloge kijken!)

Jezus gaat nog even door. We zouden er haast overheen lezen, maar er staat toch echt: Ik moet bij jou thuis komen. Ons leven, met alle verstopperij en takken waardoor we het bos vaak niet meer zien, is dus geen toevalligheid voor Jezus. Nee, hij moet ons opzoeken. Een heilig moeten. Ik moet zoeken, en ik moet bij mensen aankloppen, want er is zoveel dat kwijt is geraakt. Onszelf, onze liefde, onze waardigheid, ons vertrouwen.

Ik wil het zien, zegt Jezus. Ik wil jou vinden. Thuis, jouw ziel, bij jouw woning vinden. Niet je werk, je status, je faam.

En wat een verandering vindt er dan bij deze 'grote kleine' Zacheüs plaats. Hij staat op. Weer zoiets waar je overheen leest, maar natuurlijk betekent het hier veel meer. Hij staat op, een nieuw mens, een nieuw bestaan. Prachtig! Hij weet zich gevonden, hij zocht, maar ziet dat Jezus hem al veel eerder zocht en ook heeft gevonden.

Een laatste opmerking over dit verhaal. De menigte 'ziet' ook. Maar zij blijven morren. Misschien is dit wel de druppel geweest, dit bezoek aan deze miezerige tollenaar. Nu gaat Jezus echt te ver. De 'goedgemeente' kijkt wel, maar zien ze het ook echt? Zij komen opnieuw niet verder dan hun moralisme. Jezus kan wel een stap verder zetten, of wil zo niet kijken. Maar misschien moet je wel zeggen dat zij zich niet werkelijk willen laten vinden. Ze denken dat ook niet nodig te hebben. Ze weten wel hoe de wereld in elkaar steekt.

Jezus zoekt verder dan dat. Jezus kijkt en ziet. Niet de rijke, maar kleine collaborateur. Hij ziet een zoon van Abraham. Hij ziet redding en bevrijding in ieder mens.

Wat moeten wij nu met zo'n verhaal? Wij zijn toch geen rijke tollenaars? Nou... welke tol heffen wij eigenlijk? Welke tol laten wij anderen en onszelf betalen? Maar dat is weer een heel ander verhaal.

Vanmorgen kropen wij even in de huid van Zacheüs. Niet zomaar. Omdat ook wij zo vaak verstoppertje spelen. Ons verstoppen hoog in de vijgenboomtakken, en achter de bladeren van schaamte. Dat deden de eerste Adam en Eva immers ook al. We stoppen weg wie en wat we zijn. We onderdrukken wat God in ons heeft gelegd aan liefde, aan talenten, aan menselijkheid en aan bewogenheid.

Maar Jezus ziet dat. Jezus heeft ons spelletje dat we vaak heel serieus spelen, heus wel door. Jezus kijkt naar wie we werkelijk zijn. Zoals het verhaal begon met 'Zacheüs is een rijke tollenaar', zo ziet Jezus alleen maar 'een zoon van Abraham'. Zo wil hij Zacheüs zien. Een vrij mens, een mens met een roeping, een mens op weg, een mens ook onder Gods zegen. Geen slaaf, geen bang wezen dat zich verstoppen moet.

Daarom moeten ook wij uit onze boom klimmen. Jezus gebiedt het ons, 'kom er uit, vlug!' en tegelijk is het een warme uitnodiging, 'ik wil bij je thuis zijn'. Zo moet het gebeuren, ook vandaag nog bij ons. Niet wegkruipen in onze boom, in onze kerk, achter onze façade.

Op deze Bijbelzondag klonken zo twee verhalen vol van toekomst. Van nieuw begin. Wat een feest dat we onszelf mogen terugvinden in die prachtige verhalen. Dat we steeds weer in de huid kunnen kruipen van al die al te menselijke medemensen en hun verhalen, en mogen zien dat het om ons gaat. En wat een feest dat wij gezien worden en gevonden zijn. Bevrijd om op te staan, bevrijd van alles wat ons bindt en weerhoudt beeld van God te zijn. Achter ieders vijgenblad klinkt ook vandaag weer die stem: Mens, waar ben je toch? Ik heb je gezien, kom maar. Ik zal bij je zijn, nu en altijd, bij jou wil ik wonen.

In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.